

J E L E N T É S

A PAPP FERENC BARLANGKUTATÓ CSOPORT 1988. évi TEVÉKENYSÉGÉRŐL (ÖSSZEFOGLALÓ)

A Csoport az előzetes munkatervnek megfelelően végezte tevékenységét.

1.) Munkák az Aggteleki Nemzeti Park területén

Folytattuk a Vass Imre-barlang távmérőhálózatának fejlesztését. Megkezdtük a mérőkábelek elosztódobozáiban a belső szerelvények kicserélését. A múlt évben üzembehelyezett 14 csatomás csepegés regisztráló a várakozásoknak megfelelően üzembiztosan működött. Az egyetlen meghibásodást, - melynek következtében sajnos több mint két heti regisztrátum elveszett - egy másik műszer üzembehelyezése során hibásan bekötött vezeték okozta. Idén új kivitelű, esztétikus és az eddigiéknél tartósabb érzékelőkkel egészítettük ki a rendszert. Mivel különleges anyagokat (saválló acél, teflon, poliamid) használtunk fel ezek elkészítéséhez, várhatóan az előző típusoknál jóval hosszabb élettartamúak lesznek, s megbízhatóbbak. Folytattuk a rondetektoros méréssorozatot, a klímaelemek vizsgálatát.

Teljesen új kísérleti mérést kezdtünk, melynek során a felszín és a barlang egy belső pontja közötti légnyomáskülönbség és a felszíni hőmérséklet összefüggéseit vizsgáltuk. Az év végén ideiglenes regisztrálóberendezést állítottunk össze, amellyel a nyomáskülönbséget és a barlangi huzatot, valamint a felszíni hőmérsékletet együttesen, nagy felbontással regisztráltuk. Célunk az adatgyűjtésen kívül a végleges regisztrálóműszerek tervezéséhez szükséges tapasztalatok megszerzése volt.

A csoport egyes tagjai egyénileg részt vettek az MKBT nyári táborán. Az MKBT tábor után saját táborunkat - részben ennek folytatásaként, - a Kuísláni-beszakadásnál rendeztük, valamint megkezdtük a Vass Imre-barlang végpontja fölött egy akna hajtását.

A Könyezetvédelmi és Vizgazdálkodási Minisztérium megbízása alapján vizsgáltuk a Vass Imre-barlang csepegő vizeinek minőségét az általuk megadott szempontok alapján. Közreműködtünk a KÖJÁL által végzett levegő-, víz-, és talajbakteriológiai vizsgálatokban.

2.) Társulati tevékenység

A csoport tagjain keresztül részt veszünk a Társulat munkájában, különös tekintettel az 1989. évben rendezendő világkongresszusra. Csoportunk egy tagja eredményes elméleti és gyakorlati vizsgát tett a Kutatásvezetői tanfolyam során. Ennek ellenére a kutatásvezetői igazolvány kiadására az oktatási rendszer bürokratikus felépítése miatt ezideig nem találták meg a lehetőséget. Ugyancsak egy fő eredményes barlangi túravezetői vizsgát tett.

3.) Egyéb tevékenység

A csoport néhány tagja nemzetközi kutatótáboron és tanfolyamon vett részt az NSZK-ban.

Továbbra is részt veszünk más csoportok munkájában.

Budapest, 1989. február 15.

Kérdő Péter
szakosztályvezető

ROVARTANI VIZSGÁLATOK AZ ISTVÁNLAÍPAI ÉS VASS IMRE- BARLANGBAN

1988 májusától kezdődően kísérleti jelleggel néhány rovarcsapdát helyeztem az Istvánlápai és a Vass Imre-barlangokba, melyeket átlagosan havonta cseréltem. A csapdák: peremig a földbe ásott műanyag pohár, benne ölfolyadék és külön kapszulában csalétek (rothasztott máj, stb.).

Cél: a barlangok faunájának felmérése, a fajok egymással való kapcsolatainak kutatása, komplex vizsgálat.

A Vass Imre-barlangban a következő helyekre tettem csapdát, mindannyiszor agyagba ágyazva:

1. Eresz.
2. Baradlai cseppkőoszlop.
3. Fogas.
4. Szabó József tábla.

A Vass Imre-barlang élővilága a kömyékbeli Baradla- és Béke-barlangokhoz képest szegényes. Ez részben nagyfokú látogatottságával és kiépítettségével függhet össze. A havonkénti csere eredménye vagy teljesen üres, illetve néhány ugróvillást befogott pohár. Mivel az Istvánlápai-barlangban végzett párhuzamos csapdázás eredménye sokkal "látványosabb", így időhiány miatt az került előtérbe. Az anyag feldolgozása folyamatban van, a fajra történő meghatározáshoz szükséges preparátumok készülnek, így eddig felmérő jelleggel tudtam az állatokat meghatározni.

Az Istvánlápai-barlangban elhelyezett rovarcsapdák:

1. Keleti ág. Régi-tábor terem.
2. " " " " "
3. 5ZIL-es terem.
4. Nagy fekete terem.
5. WC terem.
6. Drótkötél előtt.
7. Tábor.

Mivel ezek a kihelyezések csak szűk területet ölelnek fel, fontosnak tartjuk a belsőbb részek vizsgálatát is (pl. K-i, NY-i ág vége), valamint a betévedt és bent menedéket találó állatok begyűjtésére a felszinközeli részek csapdázását.

A 200-250 méteres mélység nagyfokú izolációt jelent a felszíntől, eddig egyetlen példányt találtam, ami valószínűleg a felszínről behurcolt légyféle volt.

A bejárathoz közel a szokásos állatokkal találkozunk. Varangyok, erdei békák, ganajtúrók, futrinkák, szúnyogok, stb. Érdekesebb leletek vannak a főágból.

Jellemző a kis fajsám, nagy egyedszám, - mint a barlangokban általában. A főág pocsolyáiban, - amelyekbe minden barlanglátogató törvényszerűen belelép, - a K-i és a NY-i részen is található egy barlangi vakrák faj (Niphargus sp.). Érdekesség, hogy a tábor előtti "Fomás"-nál elhelyezett teaőző edényben is össze szoktak gyűlni. Ki tudja, hányat ittunk már meg?

A Bükk és Mátra fomásaiban már kimutattak egy fajt (N. tatrensid), feladat ennek avval való összevetése.

Meghatározásra szorul a barlangi vakfutrinka (Duvalius sp.). Ez 3-4 mm hosszú vörösbarna bogár, szeme visszafejlődött. Hazánkban eddig a Baradla-barlangból és a bükki Kecse-barlangból ismert két faj. Gyakran tömeges a csapdákból egy, az ámyéklegyekhez (Sciarida) tartozó kétszámú. Ez alkatában szúnyogra hasonlít, kicsit kisebb azoknál. A csapdázott állatok többségét az ugróvillások (Collembola) szolgáltatják. Mindkét alrendjük több fajjal képviselteti magát. Határozásuk szakembert igénylő feladat.

Szóljunk néhány szót a barlangban található denevérekről. Megfigyelések szerint legnagyobb egyedszámban a közönséges denevér (Myotis myotis) repült, - bár más fajokat is láttunk, azonban ezek meghatározása nem volt lehetséges eddig tetem híján. A barlangban viszont több helyütt láttunk pihenő patkósomú denevéreket (Rhinolophus sp.)

Elgondolkodtató, hogy a bejárattól igen távol, főként felsőbb részeken előfordulnak denevérek (Nagymihály Zoltán közlése).

A barlang sokszinűsége, különleges viszonyai indokoltá teszik további kutatását és más bükki barlangokkal való összehasonlítását.

Köszönettel tartozom Nagymihály Zoltánnak, aki nélkül ez a munka nem kezdődhetett volna el, és akinek ötletei, megfigyelései és barlangismerete nagyon sokat segítenek a vizsgálatok folyamán, elméletben és gyakorlatban egyaránt.

Spielman Edit

JELENTÉS A PAPP FERENC BARLANGKUTATÓ CSOPORT 1988.
ÉVI NYÁRI KUTATÓTÁBORÁRÓL

Táborunkat 1988. július 17-31. között tartottuk a Kuizsláni völgyfőben, a Kuizslánvölgyi-beszakadásnál. Létszáma 16-34 fő között változott, beleszámítva a 6 gyemeket is. Technikus és anyagbeszerző Kérdő Péter volt, a tábort Czajlik Zoltán és Holl Balázs vezette.

Célunk az MKBT Központi Kutatótáborának eredményeit felhasználva a Kossuth-barlang vízrendszerébe való bejutás, illetve a Vass Imre-barlang végpontja felé egy függőleges akna kihajtása volt. Ezenkívül archeológiai és speleológiai adatgyűjtést végeztünk. Táborunkat többek közt az MKBT Központi Kutatótábor vezetőségétől Börcsök Péter, az Aggteleki Nemzeti Parktól Buzeczky Győző igazgató látogatta meg. Segítségüket, támogatásukat ezúton is köszönjük.

A Kuizslánvölgyi-beszakadás csoportunk egyik hagyományos munkaterülete, a 60-as évektől kezdődően két egymást követő generáció is tartott táborokat kutatására. Fel-fellobbanó lelkesedésünk oka elsősorban az a tény, hogy a pozitív eredménnyel zárult vízfestés során 100 m/h sebességet sikerült kimutatni a Nagytöhonya-forrás felé. Tekintve, hogy a barlang bejárata egy beszakadás alján nyílik, állandó omlásveszélynek volt kitéve. Ezen a gondon segített az MKBT Központi Kutatótábor, amikor a kútgyűrűszerűen kiképzett lemenet fölé egy vasbeton bejáratot építettek. Ennek ellenére sok munkába került a barlang kiépítése. Felső, akna feletti szakaszán a kipergő köveket kellett cementezéssel megfogni. Nagy, leszakadt kövekkel, kőhidakkal tagolt temének alján pedig faácsolatot készítettünk a depó részére. Villanyvilágítással és hangos telefonnal dolgoztunk. Gondot okozott az oxigén rossz utánpótlása. Kisérletképpen barlangi levegőszívó - fúvó rendszert építettünk. Bár működött, mégis jobbnak tűnik

korábbi, a Tücsöklyuknál alkalmazott polietiléncsőves fúvó rendszerünk. A merev, nagyatmérőjű csövekkel épített szívó-fúvó rendszer hátránya a nehézkes beszerelés, szűk helyeken a balesetveszély, előnye csak az, hogy a robbantásnál keletkező mérges gázok azonnal kiszivathatók, amennyiben sikerül a csőrendszert egészen a robbantás helyéig eljuttatni. A munkát az MKBT Központi Tábora által lerobbantott végponti szűkületek tömelékének elhordásával kezdtük. Ezt követően az újabb szűkület elkerüléséért megpróbáltunk lefelé, az agyagban továbbjutni. Egyre nagyobb gondot okozott azonban, hogy a folyamatos vízbeszivárgás feltöltötte munkagödrünket. (A vízutánpótlás nagysága tapasztalataink szerint a Kuriszlán-kút vízszintjétől is függött.) Egy utolsó nekibuzdulással még sikerült kísérletileg is kimutatni a folytatást: a víz útját követnünk a szűkület és a kalcitos bekéregződésben. Ez csak további robbantásokkal lehetséges. A munkáról és a barlangról fotódokumentáció és térkép készült.

Márciusi terepbejárásaink során új barlangot találtunk a Kuriszlánvölgyi-beszakadástól kb. 70 m-re. A két barlang közelsége miatt indokoltnak látszott próbabontást végezni. Táborunk fiatalsága óriási lelkesedéssel látott munkához, s egy 10 x 10 m-es üreget sikerült feltámiuk. Véleményünk szerint a Bobby-barlangnak elnevezett lyuk genetikailag nem tartozik a Kuriszlánvölgyi-beszakadáshoz. Korábbi karsztos fejlődési fázist jelöl, remek példája a víz alatt kialakult üregrendszereknek. Bejárati szakaszából behullott későbronzkori sötétszürke anyagú, külsején téglaszinűre átégett füles oldalfaltöredék került elő. Felületes vizsgálat szerint a Pilinyi kultúra edénytöredékéről, esetleg a Kyjatice műveltség temékéről van szó. A Bobby-barlangról fotódokumentáció és térkép készült. Megvizsgáltunk még a Kuriszlán kömyékén néhány további berogyást, közülük azonban csak a Kuriszlán-pajta melletti réten található tekinthető természetes eredetűnek.

Nagy munkát kezdtünk a Hosszú-völgyben, a Vass Imre-barlang végpontja fölött. Célunk, hogy a geofizikai és térképészeti mérésekkel s a Szenthe I. segítségével végzett helyszíni geológiai

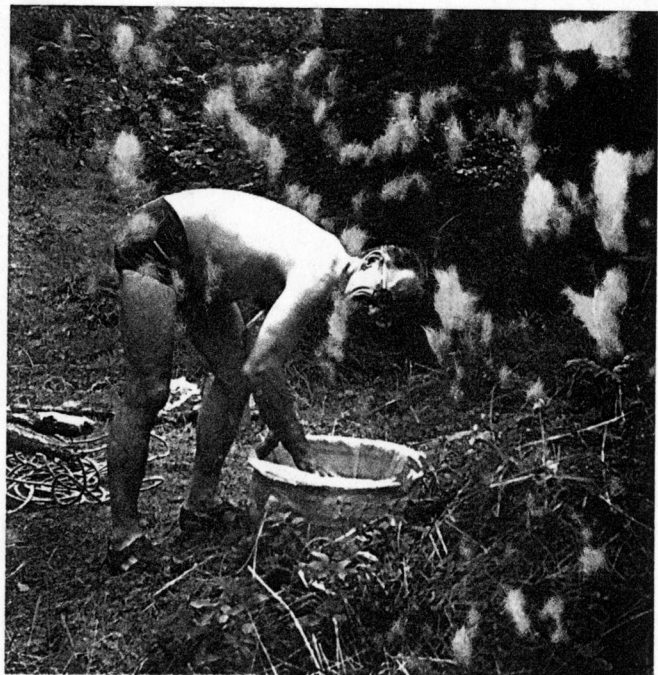
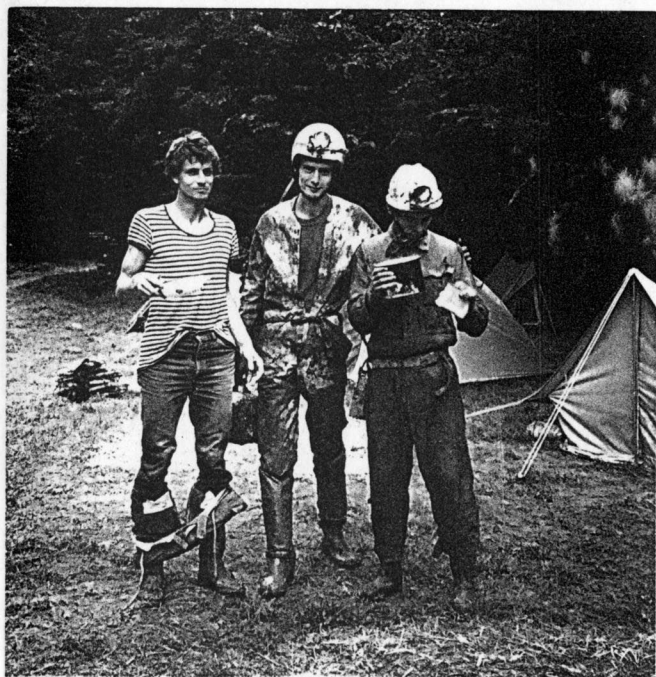
vizsgálatok által egyértelműen meghatározott ponton, egy kis berogyásnál aknát mélyítsünk a sziklafalra támaszkodva. Méréseink szerint a sziklafal törésvonalát követve maximum 23 m mélyen várható a barlang Cyklopszok csamoka feletti omlásának túlsó oldalán feltételezhető járat elérése. 40-50 cm humuszt elbontva a kiválásos zónában haladtunk tovább, nagytérű munkagödrünk 4 m mély. Kérdés, hogy még mindig a kiválásos zónában vagyunk-e, vagy esetleg már a sziklafal alá húzódó karsztos járat elején. Ez utóbbit valószínűsíti a kitöltés néhány cm-es elválása a teljesen aláhajló sziklafaltól. Számban álló kőzetet mindenesetre nem értünk eddig, annak ellenére, hogy a sziklafalról lehullott tömelék stratigráfiaiilag is jól megfogható szintjén már túljutottunk. A gödröt kiácsoltuk, s a jövőben elsősorban ezt a munkát szeretnénk folytatni. A munkahelyről fotódokumentáció készült.

A tábort meglátogatta Gömöri János régész, aki 1984-es bejelentésünkre megvizsgálta egy, a Tücsöklyuk közelében fekvő objektumot. Megállapítása szerint nem őskori vagy középkori kohóról (amint azt mi feltételeztük) van szó, hanem közönséges vagy esetleg középkori mészegetőről.

Kirándulásaink során eljutottunk a Baradla-barlangba, a Vass Imre-barlangba, fotótúrákat tettünk a bűvámerülésekhez kiépített Kossuth-barlangban. Jártunk Szádváron és Tomán, megnéztük a Pérecs-barlang bejáratát. Itt a korábbi feltárás meddőjében későbronzkori cserepeket azonosítottunk. Mind a Bobby-barlang edénytöredékét, mind a Pérecs lelőhelyet bejelentettük a miskolci Hemann Ottó Múzeumban.

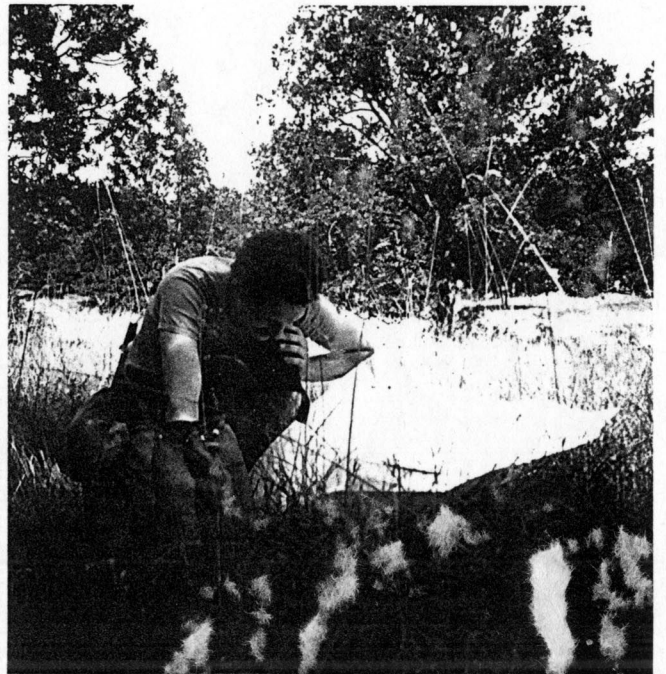
Czajlik Zoltán

Képek a Kuriszlán-táborból...

... és kirándulásainkról.

/P /P.G. felvételei/

TÉRKÉPEZÉSI MUNKÁK AZ 1988. ÉVBEN

Ez évben is tovább folytattuk a térképezést a Vass Imre-barlangban. Elkészült a Rokokó kapu - Diliméter közötti rész oldalnézeti rajza. Ezzel újabb három lappal bővült a Vass Imre-barlang-atlasz. A munkában Dolánszky György, Holl Balázs és Maucha Gergely vettek részt.

Befejeztük a Macska-barlang térképét. Elkészült 1 : 100-as méretarányban a Macska-barlang alaprajza, metszetei, a barlangtól nem messze lévő (általunk Borz-alom barlangnak nevezett) kis üreg alaprajza és metszetei. 1 : 200-as méretarányban a felszín 1 m-es szintvonalas térképe, és a két barlangról közös metszet. A mérést Dolánszky György vezette, részt vett benne majdnem minden fiatal tagja csoportunknak. Így tulajdonképpen egy térképezési oktatásnak is megfelelt. A résztvevők neve: Bán Tamás, Dolánszky György, Holl Balázs, Lénárt Zsolt, Czajlik Zoltán, Marton Ádám, Krolopp András, Spielmann Edit.

Nyári táborunk folyamán felmértük a kuninláni beszakadást, és a kuninláni beszakadás - kuninláni zomboly közötti területet s a tábor folyamán kibontott rókalyukat. A barlangokat 1 : 100-as, a felszín 1 : 1000-es méretarányban rajzoltuk meg. A munka folyamán térképezési oktatást és gyakorlatot tartottunk. A térképezésben aktívan részt vettek táborunk vendégei is. A résztvevők neve: Dolánszky György, Holl Balázs, Marton Ádám, Török Júlia, Tóth Csilla, Szánti Mária

Holl Balázs

BESZÁMOLÓ AZ NSZK-ban TETT TANULMÁNYÚTRÓL

1988 augusztusában részt vehettünk a "Schwabische Alb" barlangkutató csoportja által szervezett nemzetközi barlangkutató - oktató tábor munkájában. A nyugat- és keletnémet, osztrák, jugoszláv és magyar résztvevők négyféle lehetőség közül választhattak: alapfokú, haladó barlangjáró tanfolyam, -(itt oktatóként Szenthe István is közreműködött)- vízkémia-hidrodinamika és barlangtérképezés-kataszterezés.

Mi a vízkémiás, illetve a barlangtérképező csoport munkájában vettünk részt. A tábor programja szerint délelőttönként előadások voltak, délután pedig a munkacsoportokban dolgoztunk. Megismerkedtünk a Fränkische Jura hegység geológiájával, buszos kirándulást tettünk a kömyéken, ellátogattunk Holzmadenbe, Blautopfba. Esténként az aznapi programhoz kapcsolódó előadásokat hallgattuk, videófilmeket, diaporámákat tekintettünk meg. Sokat köszönhetünk Herbert Griesingemnek, akivel fakultatív programként külön geológiai témájú kirándulásokat tettünk a kömyék feltárásaihoz.

A tábor után néhány napot a Berchtesgarni Alpokban töltöttünk, ahol a hegyen táborozó barlangkutatókkal a Steinendes-Meer barlangjait katasztereztük.

Maucha Gergely

Auch die Wasseranalyse an Quellen – wie hier am Urspringtopf – gehört zu den Aufgaben der Arbeitsgemeinschaft „Höhle und Karst“.

Höhlenforscher vermessen den Hohlfels bei Schelklingen: Die Daten werden im Kataster der Schwäbischen Alb in Laichingen registriert.
Fotos: Wolf

Karst- und Höhlenforscher wollen auch zum Umweltschutz beitragen

Bisher wenig Interesse bei Politikern – Internationales Treffen

SHELKLINGEN (bu). Die Schwäbische Alb senkte sich vor Tausenden von Jahren wie eine Tafel nach Süden ab, Eine der drei Schwerpunktaufgaben der Karst- und Höhlenforscher ist herauszufinden, wie sich diese Tatsache in unserem Jahrhundert auf das Grundwasser auswirkt. Zum zweiten Mal trafen sich jetzt 60 Freizeitwissenschaftler aus

Ungarn, Rumänien, Jugoslawien, Österreich, der Schweiz, der DDR und der Bundesrepublik in Schelklingen, um ihr Wissen auszutauschen und Neues zu erfahren. Der Vorsitzende der Arbeitsgemeinschaft „Höhle und Karst“ Grabenstetten, Markus Boldt, und Herbert Griesinger leiten die internationale Höhlenforscherausbildung auf der Alb.

Bärentalhöhle bei Hütten ist 300 Meter lang

Vermutung über altes Flußsystem bestätigt

SCHMIECHEN/HÜTTEN (bu). Auf den topographischen Karten des Albvereins sind viele Bereiche der Schwäbischen Alb noch weiße Flecken. Ein Anreiz für den 31jährigen Markus Boldt aus Schmiechen und seine gleichaltrige Frau Petra sowie 80 Mitglieder der Arbeitsgemeinschaft Höhle und Karst in Grabenstetten, dieses unbekannte Land mehr oder weniger tief unter der Erdoberfläche zu erforschen. Neuentdecktes niederzuschreiben und in Computerdaten im zentralen Kataster in Laichingen festzuhalten.

Ein großes Erfolgserlebnis hatten die Freizeitforscher jetzt in der Bärentalhöhle bei Hütten. In monatelanger Arbeit haben sie sich durch 20 Meter Geröll und Erde durchgearbeitet und sich damit den Zugang zu einem 270 Meter langen Hohlraum freigelegt. Damit bestätigten sich die Vermutungen der Geologen, daß im Bärental ein altes Flußsystem vorhanden ist.

Spuren einer Besiedlung gibt es nicht. Die Suche danach ist auch nicht die Aufgabe der Höhlen- und Karstforscher. Dafür gibt es die Leute des Denkmalamtes, stellt der stellvertretende Vorsitzende der AG „Höhle und Karst“, Herbert Griesinger aus Laichingen, klar. Interessanter für Markus Boldt und seine Kameraden ist der Verlauf und die Beschaffenheit des Karstes.

Bereits Gustav Rieg hatte vor Jahrzehnten die ersten 30 Meter erforscht und war dabei auf Bärenknochen gestoßen. Je weiter Boldt und die Teams sich vorarbeiteten, desto spärlicher fanden sich Tierknochen. Die Freizeitwissenschaftler freuten sich aber über einen, wenn auch nur schlecht begehbaren Gang, der unterirdisch nördlich an Justin- gen vorbeiführt. Wegen seiner la-

bilien Zonen und der damit drohenden Einsturzgefahr erschwert sich die Fortsetzung der Untersuchungen, Vermessungen und der Dokumentation der Zeichen vergangener Zeiten.

„Die Bärentalhöhle ist so gefährlich wie das Mordloch bei Geislingen“, vergleicht Markus Boldt und will damit auch gleichzeitig Hobbyforscher vor einem unbefugten Eintritt in die Höhle warnen. Um die Gefahr noch deutlicher zu machen, haben die Mitglieder der Arbeitsgemeinschaft „Höhle und Karst“ den hinteren Bereich als „Sargdeckelgang“ bezeichnet. Nicht einmal Höhlenkameraden dürften ohne fachkundige Leitung in die Bärentalhöhle, um nicht die erhaltenen Fragmente aus vergangenen Epochen zu zerstören.

Markus Boldt, der eigentlich durch einen Zufall Höhlenforscher wurde, als er bei einer Radtour ein Loch am Straßenrand entdeckte und genauer besah, will den Bürgern in und um Hütten die Bärentalhöhle nicht vorenthalten. Aus diesem Grund hat er die Arbeiten in dem insgesamt 300 Meter langen Hohlraum in einem Film festgehalten und wird diesen bei Veranstaltungen zeigen.

Schwerpunktthemen in diesem Ausbildungslager, das gleichzeitig siebte Schulungs- und Diskussionswoche der Deutschen und Österreichischen Höhlen- und Karstforscher ist, sind Karstwasseranalysen, Höhlenvermessung und Dokumentation. 13 erfahrene Höhlenforscher aus dem In- und Ausland leiten Exkursionen zu den Höhlen der Schwäbischen Alb.

Am Wochenende sind die Teilnehmer aus dem In- und Ausland angereist. Nach Referaten zum Höhlen-Umweltschutz, zu den Themen Flora und Fauna der Höhlen, Geologie und Hydrodynamik, gingen die 60 Forscher zur Praxis über. Die Hohlfels bei Schelklingen sind die 60 Forscher zur Praxis über. Der Hohlfels bei Schelklingen wurde zur Übung und zur Erfassung der Daten für die EDV-Anlage des Katasters der Schwäbischen Alb in Laichingen gestern vermessen.

Erforscht werden sollen im Rahmen dieses Ausbildungslagers weitere vier Höhlen im Bärental bei Hütten. An der Spitze die Bärentalhöhle, in der die Arbeitsgemeinschaft „Höhle und Karst“ Grabenstetten nach neun Monaten Arbeitseinsatz vor wenigen Wochen eine sensationelle Entdeckung gemacht hat: Die Bärentalhöhle ist

insgesamt 270 Meter lang (siehe gesonderten Bericht).

Außerdem befassen sich die Karst- und Höhlenforscher mit Quell- und Karstwasseranalysen. Die Ergebnisse wären dem Umweltschutz mehr als dienlich, so Markus Boldt. Doch bisher interessieren sich die zuständigen Ministerien nicht dafür, bedauert er.

Untersucht wird bei den Forschungen nicht nur die Schüttgeschwindigkeit vor und nach Regengüssen, sondern auch die Qualität. Der Karst sauge das Oberflächenwasser auf wie ein großer Schwamm. Wenig gefiltert tauche es in Quellen wieder auf. Ein gutes Beispiel sei dafür der Blautopf. Dort müsse das Wasser heute aufbereitet werden, damit es als Trinkwasser verwendet werden könne. Bis vor 50 Jahren sei eine Vorbehandlung nicht nötig gewesen.

Als „absolute Idiotie“ bezeichnet es Boldt, wenn auf den Höhen der Schwäbischen Alb mit hohem Einsatz des Pflanzenschutzmittels Atrazin Mais hochgepöppelt werde, in anderen südlichen Regionen nahezu von allein gedeihe. Die Quellen der Hochalpen seien deshalb, so die Untersuchungsergebnisse der Karst- und Höhlenforscher, stark atrazinbelastet. Das Gesundheitsamt sei jedoch an diesen Er-

gebnissen nicht interessiert, so Boldt.

„Die Jauche ist schneller im Tal als der Landwirt mit einem neu gefüllten Faß wieder auf dem Acker“, verdeutlicht Boldt die Erkenntnisse der Hobbyforscher.

Diese Beobachtungen sind Nebenprodukte ihrer „Abenteuerwissenschaft“, die es als Lehrfach an den Universitäten nicht gebe und der sich auch die Wissenschaftler in ihrer Freizeit nicht mehr widmeten. Zu ergründen, wie Hohlräume unter der Alb verlaufen, wie groß sie sind und wie ihr Gefälle ursprünglich vor Jahrtausenden und vor späteren Verstörungen war, das ist das Ziel der 80 Mitglieder starken

späteren Verstörungen war, das ist

das Ziel der 80 Mitglieder starken

Arbeitsgemeinschaft „Höhle und Karst“ in Grabenstetten.

Ein wichtiges Anliegen beim

Treffen in Schelklingen ist, daß sie

nicht als Bergtouristen angesehen

oder in den sportlichen Bereich ab-

geschoben werden. Um ihre Arbeit

den Bürgern näher zu bringen, ver-

anstalten sie einen Informations-

abend am Freitag, 5. August, in der

Turnhalle des Konradhauses. Da-

bei werden Film- und Videoaufnah-

men aus der Bärentalhöhle, der

Falkensteiner Höhle und dem Eis-

bachbröller bei Bad Urach sowie

vom Blautopf gezeigt.

JELENTÉS A PAPP FERENC BARLANGKUTATÓ CSOPORT
1988. NOVEMBERI TÁBORÁRÓL

1988. november 4 - 7. között háromnapos kutatótábor szerveztünk Jósvafőn. A tábor célja a Vass Imre-barlangban a nyáron megkezdett aknahajtási munka folytatása volt. A tábort szervezte és vezette Kérdő Péter, az ellátást Szánti Mária és Dolánszky Ferencné oldották meg.

Résztevők voltak: Csekő Árpád, ifj. Csekő Árpád, Csekő Ábel, Holl Balázs, Marton Ádám, Marton Gergely, Ruff István, Nagy Dezső, Krolopp András, Czajlik Zoltán, Pilinszky Gabi, ifj. Bohn Péter, Turtegin Elek.

Első feladatunk a munkahely további kiépítése volt, nitteket fúrtunk be a csiga, illetve az esővédő ponyva felerősítéséhez. A nagy hideg és a nehezen bontható aknatalp ellenére folyamatosan dolgoztunk, az elért eredmény kb. 1 - 1,5 m szintsüllyedés lehet. A további munkát egy nagy szikla akadályozza. Ennek a sziklafal felőli oldalán vörösbarna kitöltés van, a völgytalp felé eső része pedig fagyott, lazább nagy kövekből áll némi sárga talajbehordódással. A munkát folytatjuk.

Czajlik Zoltán

LÉGNYOMÁSKÜLÖNBSÉG MÉRÉS A VASS IMRE-BARLANGBAN

Az 1987-es nyári tábor folyamán beszerítettünk egy pneumatika csövet a Vass Imre-barlang bejárat - Diliméter közötti szakaszára, és elkészítettünk egy 1/100-ad milliméteres leolvasású U-csöves manométert. Akkor ezzel nem sikerült kimutatni nyomáskülönbséget. 1988-ban tovább folytattuk a kísérletet, beszereltünk egy további csövet a Diliméter és a Lagunás szifonon belüli rész közé. A nyári MKBT tábor folyamán Gádoros Miklósnak sikerült nyomáskülönbséget mérni a bejárat - Diliméter közötti szakaszon. Ismereteink szerint ez volt az első ilyen jellegű mérés a világon. A légnyomáskülönbség a barlangi klíma fontos tényezője, mivel a huzat közvetlenül a légnyomáskülönbség hatására alakul ki. A mért légnyomáskülönbség a vártnak megfelelő irányú és nagyságú volt. A mérés eredményeként meg lehetett határozni a légnyomáskülönbség napi járását és a felszíni hőmérséklettel való kapcsolatát. A nyár folyamán, majd ősszel is megismételtük a méréseket, amiből arra a következtetésre jutottunk, hogy a napi és évszakos változásokat folyamatosan kell regisztrálni. Az év végén összeállítottunk egy kísérleti mérőrendszert a légnyomáskülönbség, a huzat és a felszíni hőmérséklet együttes regisztrálására. A légnyomáskülönbséget egy optoérzékelővel ellátott szelencés barométerrel, a huzatot hődrótos anemométerrel, a felszíni hőmérsékletet termisztomal érzékeltük. A regisztráló egy 6 csatomás direktíró volt, mellyel másodperces felbontással tudtuk regisztrálni a változásokat.

A görbékből kiderült, hogy a barlang statikus változások mellett érdekes rövid periódus idejű változásokat mutat mind a huzat, mind a nyomásgörbén is. Ezeknek a változásoknak okát jelenleg a felszíni szellőkéseknek tulajdonítjuk.

A folyamatos regisztrálás, melyet a jövő évben meg akarunk kezdeni jól illeszkedik majd a már egy éve újra folyó radon mérésekhez.

Holl Balázs